2026/1704

13.7.2026

# ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2026/1704

## z 10. júla 2026

## na podporu vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov neštátnym subjektom

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28 ods. 1 a článok 31 ods. 1,

so zreteľom na návrh vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) Európska rada prijala 12. decembra 2003 stratégiu EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, ktorej kapitola III obsahuje zoznam opatrení, ktoré sa majú prijať v rámci Únie a v tretích krajinách na účely boja proti takémuto šíreniu.

(2) Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov (OSN) prijala 28. apríla 2004 rezolúciu č. 1540 (2004) [ďalej len „rezolúcia BR OSN č. 1540 (2004)“], ktorá bola prvým medzinárodným nástrojom, ktorý sa uceleným a komplexným spôsobom zaoberá zbraňami hromadného ničenia, ich nosičmi a súvisiacimi materiálmi. Rezolúciou BR OSN č. 1540 (2004) sa pre všetky štáty ustanovili záväzné povinnosti, ktorých cieľom bolo predchádzať tomu, aby neštátne subjekty získavali prístup k takýmto zbraniam a súvisiacim materiálom, a odrádzať ich od snahy o takýto prístup. Štáty sa v nej taktiež vyzvali, aby výboru Bezpečnostnej rady OSN zriadenému rezolúciou BR OSN č. 1540 (2004) (ďalej len „výbor rezolúcie č. 1540“) predložili správu o krokoch, ktoré vykonali alebo majú v úmysle vykonať na účely vykonávania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004).

(3) Bezpečnostná rada OSN 27. apríla 2006 prijala rezolúciu č. 1673 (2006) a rozhodla, že výbor rezolúcie č. 1540 má zintenzívniť svoje úsilie o podporu úplného vykonávania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004) prostredníctvom pracovných programov, osvetových činností, pomoci, dialógu a spolupráce. Výbor rezolúcie č. 1540 tiež vyzvala, aby spolu so štátmi a medzinárodnými, regionálnymi a subregionálnymi organizáciami preskúmal možnosť výmeny skúseností a získaných poznatkov, ako aj dostupnosť programov, ktorými by sa mohlo uľahčiť vykonávanie rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004).

(4) Bezpečnostná rada OSN 20. apríla 2011 prijala rezolúciu č. 1977 (2011) a rozhodla o predĺžení mandátu výboru rezolúcie č. 1540 na obdobie 10 rokov do 25. apríla 2021. Rozhodla tiež, že výbor rezolúcie č. 1540 má: naďalej zintenzívňovať svoje úsilie o podporu plného vykonávania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004) zo strany všetkých štátov; aktívne sa zapájať do zosúlaďovania ponúk na poskytovanie pomoci a žiadostí o pomoc prostredníctvom takých opatrení, ako sú návštevy na pozvanie dotknutého štátu, vzory poskytovania pomoci, akčné plány alebo iné informácie predložené výboru rezolúcie č. 1540; a zrealizovať komplexné preskúmanie stavu vykonávania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004) do decembra 2016.

(5) Bezpečnostná rada OSN 15. decembra 2016 jednomyseľne prijala rezolúciu č. 2325 (2016), a schválila tým výsledok procesu komplexného preskúmania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004), ktorý sa uskutočnil počas roku 2016. Bezpečnostná rada vyzvala všetky štáty, aby posilnili vnútroštátne opatrenia zamerané na vykonávanie rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004), a vyzvala v tomto ohľade k väčšej pomoci týkajúcej sa spôsobilosti budovania kapacít štátu, a to aj prostredníctvom dobrovoľných príspevkov, ako aj k väčšej vzájomnej spolupráci medzi zainteresovanými stranami, občianskou spoločnosťou a akademickou obcou.

(6) Bezpečnostná rada OSN 30. novembra 2022 prijala rezolúciu č. 2663 (2022) a rozhodla o predĺžení mandátu výboru rezolúcie č. 1540 na obdobie 10 rokov do 30. novembra 2032.

(7) Podporou Únie pre vykonávanie rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004), ktorá sa od roku 2006 poskytuje prostredníctvom vykonávania jednotných akcií Rady 2006/419/SZBP ([1]) a 2008/368/SZBP ([2]) a rozhodnutí Rady 2013/391/SZBP ([3]), (SZBP) 2017/809 ([4]) a (SZBP) 2023/654 ([5]), sa prispelo k výraznému zníženiu počtu štátov, ktoré nepodali správy, ako aj štátov, ktoré nepredložili dodatočné informácie, ktoré si výbor rezolúcie č. 1540 vyžiadal po tom, čo predložili neúplné správy. Keďže je však stále potrebné pokračovať v podpore vykonávania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004), Únia by mala prijať toto rozhodnutie, ktorým sa prispeje k vykonávaniu uvedenej rezolúcie.

(8) Technickým vykonávaním činností, ktoré sa budú realizovať v rámci tohto rozhodnutia, by sa mal poveriť Úrad OSN pre otázky odzbrojenia (ďalej len „úrad UNODA“), ktorý zodpovedá za poskytovanie materiálnej a logistickej podpory výboru rezolúcie č. 1540 a jeho skupine expertov.

(9) Toto rozhodnutie sa riadi zásadou čo najlepšieho využitia skúseností získaných z vykonávania predchádzajúcich jednotných akcií Rady a rozhodnutí Rady na podporu vykonávania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004). Uprednostňujú sa v ňom osobitné potreby identifikované štátmi a ich žiadosti vrátane požiadaviek na kapacity a poskytuje sa ním pomoc a budovanie kapacít prostredníctvom prispôsobených prístupov založených na dopyte. Nabáda sa v ňom k prevzatiu zodpovednosti za podporované činnosti na vnútroštátnej a regionálnej úrovni s cieľom zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť a zachovanie inštitucionálnych kapacít, ako aj komplementárnosť, koordináciu a synergie medzi úradom UNODA, Úniou a príslušnými medzinárodnými, regionálnymi a subregionálnymi aktérmi zapojenými do podpory vykonávania rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004). Toto rozhodnutie sa zameriava na činnosti, ktorými sa preukázali konkrétne a merateľné výsledky, najmä pokiaľ ide o posilnenie vnútroštátneho vykonávania, zlepšenie mechanizmov podávania správ a pomoci, zvyšovanie informovanosti príslušných zainteresovaných strán a podporu trvalého záväzku vykonávať rezolúciu BR OSN č. 1540 (2004). Týmto rozhodnutím sa posilní schopnosť reagovať na príležitosti a výzvy, ktoré predstavujú vznikajúce technológie, vedecký pokrok a vyvíjajúce sa riziká súvisiace s dvojakým použitím v kontexte rezolúcie BR OSN č. 1540 (2004). Zároveň sa ním zabezpečí začlenenie rodového hľadiska do projektových činností a podporuje sa účasť a vedúce postavenie žien v činnostiach a dialógoch, ktoré patria do rozsahu jeho pôsobnosti.

(10) Toto rozhodnutie by sa malo vykonávať v súlade s finančnou a administratívnou rámcovou dohodou uzatvorenou medzi Komisiou a OSN o spravovaní finančných príspevkov Únie na programy alebo projekty riadené OSN,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

*Článok 1*

Únia podporuje tieto činnosti zodpovedajúce opatreniam stanoveným v stratégii EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia:

a) tematické semináre v oblasti budovania kapacít a odbornú prípravu pre najviac päť žiadostí o pomoc od štátov;

b) odbornú prípravu pre regionálne kontaktné miesta;

([1]) Jednotná akcia Rady 2006/419/SZBP z 12. júna 2006 na podporu vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov 1540 (2004) a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 165, 17.6.2006, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2006/419/oj).

([2]) Jednotná akcia Rady 2008/368/SZBP zo 14. mája 2008 na podporu vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 127, 15.5.2008, s. 78, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/368/oj).

([3]) Rozhodnutie Rady 2013/391/SZBP z 22. júla 2013 na podporu praktického vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov (Ú. v. EÚ L 198, 23.7.2013, s. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/391/oj).

([4]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2017/809 z 11. mája 2017 na podporu vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov (Ú. v. EÚ L 121, 12.5.2017, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/809/oj).

([5]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2023/654 z 20. marca 2023 na podporu vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov (Ú. v. EÚ L 81, 21.3.2023, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/654/oj).

c) jedno simulačné cvičenie alebo jedno teoretické simulačné cvičenie;

d) podporu rozvoja národných akčných plánov a poskytovanie individuálnej podpory;

e) tvorbu a šírenie znalostí.

Podrobný opis činností uvedených v prvom odseku je uvedený v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

*Článok 2*

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“).

2. Technickým vykonávaním činností uvedených v článku 1 sa poveruje úrad UNODA. Úrad UNODA vykonáva túto úlohu pod vedením vysokého predstaviteľa. Vysoký predstaviteľ na tento účel uzavrie s úradom UNODA potrebné dojednania.

*Článok 3*

1. Finančná referenčná suma na vykonávanie činností uvedených v článku 1 je 1 999 934,66 EUR.

2. Výdavky financované z referenčnej sumy stanovenej v odseku 1 sa spravujú v súlade s postupmi a pravidlami platnými pre všeobecný rozpočet Únie.

3. Komisia dohliada na riadne spravovanie výdavkov uvedených v odseku 2. Komisia na tento účel uzatvorí s úradom UNODA potrebnú dohodu. V dohode sa stanoví, že úrad UNODA má zabezpečiť viditeľnosť príspevku Únie úmerne k výške príspevku.

4. Komisia vyvinie úsilie, aby sa dohoda uvedená v odseku 3 uzavrela čo najskôr po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia. Informuje Radu o všetkých ťažkostiach, ktoré v tomto procese vzniknú, ako aj o dátume uzavretia uvedenej dohody.

*Článok 4*

Vysoký predstaviteľ podáva Rade správu o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných správ, ktoré vypracúva úrad UNODA. Uvedené správy tvoria základ pre hodnotenie, ktoré vykoná Rada. Komisia poskytuje informácie o finančných aspektoch činností uvedených v článku 1.

*Článok 5*

1. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

2. Toto rozhodnutie stráca účinnosť 36 mesiacov odo dňa uzavretia dohody uvedenej v článku 3 ods. 3 alebo šesť mesiacov odo dňa jeho prijatia, ak sa v tomto období uvedená dohoda neuzavrie.

V Bruseli 10. júla 2026

*Za Radu*

*predseda*

S. HARRIS

*PRÍLOHA*

**Projektový dokument**

**Príspevok Európskej únie k podpore vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov neštátnym subjektom**

1. **KONTEXT**

V súlade so stratégiou Európskej únie (EÚ) proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, ktorá bola prijatá 12. decembra 2003 a ktorej cieľom je podporovať úlohu Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov a zlepšovať jej kapacitu na riešenie výziev spojených so šírením zbraní hromadného ničenia a ich nosičov, EÚ už roky dôsledne podporuje vykonávanie rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1540 (2004) a jej následných rezolúcií.

Od roku 2006 sa táto podpora poskytuje prostredníctvom po sebe nasledujúcich jednotných akcií Rady a rozhodnutí Rady EÚ, ktoré vykonáva Úrad Organizácie Spojených národov pre otázky odzbrojenia (UNODA). Úrad UNODA je poverený poskytovať podporu výboru Bezpečnostnej rady zriadenému podľa rezolúcie č. 1540 (ďalej len „výbor rezolúcie č. 1540“) a jeho skupine expertov a slúži ako subjekt vykonávajúci program pre projekty financované EÚ na podporu rezolúcie.

Úrad UNODA zohráva ústrednú úlohu pri podpore a uľahčovaní účinného vykonávania rezolúcie č. 1540 na celosvetovej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni. Úrad UNODA v súlade so svojimi mandátmi, a to aj na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1977 (2011), poskytol platformy na zvyšovanie informovanosti o rezolúcii č. 1540, posilnenie vnútroštátnych vykonávacích kapacít a podporu dialógu a spolupráce v tematických a prierezových otázkach. Úrad UNODA prostredníctvom úzkej spolupráce s výborom rezolúcie č. 1540, členskými štátmi, medzivládnymi organizáciami, špecializovanými medzinárodnými subjektmi, regionálnymi a subregionálnymi organizáciami a občianskou spoločnosťou postupne rozšíril a prispôsobil svoju podporu tak, aby sa ňou riešili konkrétne potreby a priority krajín a regiónov.

Významný príspevok úradu UNODA ku globálnemu úsiliu na podporu vykonávania rezolúcie č. 1540 je zrejmý aj z vysokého počtu vykonaných činností. V rokoch 2011 až 2025 úrad UNODA podporil, zorganizoval alebo spoluorganizoval viac ako 200 činností, čím zdôraznil svoju kľúčovú úlohu pri presadzovaní úsilia o vykonávanie a pomoc na celom svete. Činnosti vykonávané na základe po sebe nasledujúcich rozhodnutí Rady EÚ priniesli merateľné výsledky vrátane vyššej miery podávania správ a posilnených vnútroštátnych právnych a inštitucionálnych rámcov na vykonávanie rezolúcie č. 1540 a následných rezolúcií. Napriek tomuto pokroku pretrvávajú v mnohých regiónoch významné nedostatky vo vykonávaní. Mnohé štáty naďalej čelia výzvam súvisiacim s vypracúvaním legislatívnych a regulačných rámcov, koordináciou medzi agentúrami, technickými odbornými znalosťami a obmedzenými zdrojmi.

Prioritné regióny určené pre návrh – Afrika, Latinská Amerika a Karibik, Ázia a Tichomorie – naďalej zaostávajú v účinnom vykonávaní rezolúcie č. 1540. Hoci v Afrike sú riziká šírenia naďalej značné a hrozba, ktorú predstavujú teroristické skupiny, sa v porovnaní s inými regiónmi považuje za najrozšírenejšiu, len o niečo viac ako tretina štátov uvádza, že sú zavedené kľúčové inštitucionálne a právne opatrenia. Až sedem z ôsmich členských štátov, ktoré nepredložili národnú správu podľa rezolúcie č. 1540, pochádza z tohto regiónu. V navrhovanom rozhodnutí sa preto uprednostní a rozšíri na dopyte založená technická pomoc a budovanie kapacít vrátane vypracúvania legislatívy, čo zostáva kľúčovou prioritou. V Latinskej Amerike a Karibiku je veľký záujem o vykonávanie rezolúcie č. 1540, najmä vzhľadom na rýchle rozširovanie nadnárodnej organizovanej trestnej činnosti a pretrvávajúce nedostatky v systémoch kontroly vývozu. Približne polovica členských štátov uvádza, že má zavedené opatrenia, ale ich vykonávanie je naďalej nerovnomerné, s roztrieštenými legislatívnymi nástrojmi a nekonzistentnou inštitucionálnou koordináciou. V navrhovanom rozhodnutí sa uprednostní prispôsobená právna a technická pomoc doplnená posilnenou regionálnou spoluprácou s cieľom pokročiť vo vypracúvaní a uplatňovaní príslušných zákonov a iných právnych predpisov. V Ázii a Tichomorí zostáva nezákonné obchodovanie s neregulovaným tovarom citlivým z hľadiska šírenia a jeho nezákonne financovanie významnou výzvou pre regionálnu bezpečnosť. Existuje mnoho vykonávacích opatrení, ktoré sú však stále nerovnomerné, pričom existujú medzery v legislatívnych rámcoch, koordinácii medzi agentúrami a výmene informácií. Navrhovaným rozhodnutím sa posilní legislatívna pomoc a inštitucionalizované budovanie kapacít, a to aj podporou vykonávania povinností v oblasti kontroly vývozu a presadzovania v rámci rezolúcie č. 1540, s cieľom pokročiť v účinnom strategickom riadení obchodu.

Spoločnou prierezovou výzvou vo všetkých regiónoch sú pretrvávajúce obmedzenia zdrojov, pričom na národných kontaktných miest pre rezolúciu č. 1540 má často vplyv vysoká fluktuácia, obmedzená odborná príprava a konkurenčné priority, čo zdôrazňuje potrebu trvalého budovania kapacít, cielenej podpory zdrojov a posilnenej medzinárodnej spolupráce. Riešenie týchto výziev si vyžaduje trvalú angažovanosť, ktorou sa posilňujú inštitucionálne kapacity a podporuje zodpovednosť členských štátov s cieľom zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť úsilia o vykonávanie.

Na pretrvávajúci význam rezolúcie č. 1540 a potrebu trvalej a adaptívnej medzinárodnej podpory tiež poukazuje aktuálny vývoj, ako sú vznikajúce technológie a vyvíjajúce sa riziká súvisiace s dvojakým použitím. Projektom sa prispeje aj k prebiehajúcemu medzinárodnému úsiliu v rámci príprav na komplexné preskúmanie stavu vykonávania rezolúcie č. 1540 v roku 2027.

Súčasný návrh predstavuje prechod na priamu pomoc členským štátom na požiadanie založenú na dopyte, a to v súlade s poznatkami získanými z činností vykonávaných v rámci predchádzajúcich jednotných akcií a rozhodnutí Rady a komplexného preskúmania rezolúcie č. 1540 z roku 2022, ktoré vypracoval výbor a v ktorom sa zdôraznila potreba zlepšiť schopnosť reagovať na žiadosti o pomoc. Na základe dosiahnutého pokroku a identifikovaných potrieb je cieľom tohto návrhu ďalšie posilnenie regionálnej kapacity a spolupráce a zároveň podpora medziregionálnych činností.

Pokračujúca angažovanosť EÚ prostredníctvom ďalšieho rozhodnutia Rady bude mať zásadný význam pre konsolidáciu doteraz dosiahnutých úspechov, udržanie dynamiky v úsilí o vykonávanie a ďalšie posilnenie kapacít členských štátov prostredníctvom konzistentnej dlhodobej podpory.

## 2. **VŠEOBECNÝ RÁMEC**

Tento navrhovaný projekt bude vychádzať z výsledkov rozhodnutia Rady (SZBP) 2023/654 a predchádzajúcich jednotných akcií a rozhodnutí Rady na podporu vykonávania rezolúcie č. 1540, ktoré vykonáva úrad UNODA. V relevantných prípadoch sa môžu vykonávať osobitné činnosti s inými medzinárodnými alebo regionálnymi organizáciami. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej len „OBSE“) by podporovala vykonávanie príslušných činností vo svojom regióne podľa navrhovaného rozhodnutia Rady, pričom financovanie takýchto činností by sa malo poskytovať prostredníctvom úradu UNODA.

Vykonávanie navrhovaného rozhodnutia Rady EÚ sa bude riadiť týmito zásadami:

a) čo najlepšie využitie skúseností a poznatkov získaných v rámci predchádzajúcich jednotných akcií a rozhodnutí Rady na podporu účinného vykonávania rezolúcie č. 1540;

b) uprednostňovanie osobitných potrieb identifikovaných štátmi a ich žiadostí vrátane požiadaviek na kapacity a poskytovanie pomoci a budovanie kapacít prostredníctvom prispôsobených prístupov založených na dopyte;

c) nabádanie k prevzatiu zodpovednosti za podporované činnosti na vnútroštátnej a regionálnej úrovni s cieľom zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť a zachovanie inštitucionálnych kapacít;

d) zabezpečenie komplementárnosti, koordinácie a synergií medzi úradom UNODA, EÚ a príslušnými medzinárodnými, regionálnymi a subregionálnymi aktérmi zapojenými do podpory vykonávania rezolúcie č. 1540;

e) zameranie sa na činnosti, pri ktorých boli preukázané konkrétne a merateľné výsledky, najmä pokiaľ ide o posilnenie vnútroštátneho vykonávania, zlepšenie mechanizmov podávania správ a poskytovania pomoci, zvyšovanie informovanosti príslušných zainteresovaných strán a podporu trvalého záväzku vykonávať rezolúciu č. 1540;

f) posilnenie schopnosti reagovať na príležitosti a výzvy, ktoré predstavujú vznikajúce technológie, vedecký pokrok a vyvíjajúce sa riziká súvisiace s dvojakým použitím v kontexte rezolúcie č. 1540, a

g) zabezpečenie začlenenia rodového hľadiska do projektových činností a podpora účasti a vedúceho postavenia žien v činnostiach a dialógoch podľa tohto navrhovaného rozhodnutia Rady.

3. **CIELE**

Na základe pokroku dosiahnutého prostredníctvom predchádzajúcich rozhodnutí Rady EÚ a v nadväznosti na komplexné preskúmanie z roku 2022 bude úrad UNODA naďalej podporovať účinné a všeobecné vykonávanie rezolúcie č. 1540 a jej následných rezolúcií prostredníctvom cielených a koordinovaných opatrení zameraných na posilnenie vnútroštátneho, subregionálneho a regionálneho úsilia a kapacít v oblasti vykonávania. Tieto opatrenia sa zamerajú na budovanie vnútroštátnych kapacít, posilnenie spolupráce medzi vnútroštátnymi kontaktnými miestami, uľahčenie technickej a tematickej pomoci v reakcii na potreby štátu a prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a posilneného zvyšovania informovanosti medzi príslušnými zainteresovanými stranami.

Ako sa zdôrazňuje vo výsledkoch komplexných preskúmaní od roku 2009, posilnenie vykonávania rezolúcie č. 1540 si vyžaduje viacročné koordinované úsilie, ktoré je prispôsobené regionálnemu kontextu a vnútroštátnym osobitostiam. Programom sa vybuduje a udrží dynamika vykonávania činností v rámci predchádzajúcich návrhov grantov EÚ prostredníctvom viaczložkového prístupu, ktorý zahŕňa:

**Celkový cieľ (očakávaný vplyv)**

V súlade s vykonávaním stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia je celkovým cieľom programu prispieť k medzinárodnému mieru a bezpečnosti podporou členských štátov pri úplnom a účinnom vnútroštátnom vykonávaní rezolúcie č. 1540, ktorá zostáva pilierom medzinárodnej štruktúry v oblasti nešírenia.

Tento cieľ vychádza z predchádzajúcej podpory EÚ poskytovanej prostredníctvom jednotných akcií 2006/419/SZBP a 2008/368/SZBP a rozhodnutí Rady 2013/391/SZBP, (SZBP) 2017/809 a (SZBP) 2023/654.

**Konkrétne ciele:**

a) posilniť vnútroštátne a regionálne kapacity na vykonávanie rezolúcie č. 1540, a to aj prostredníctvom odbornej prípravy, budovania kapacít, technickej pomoci a uľahčovania žiadostí o pomoc a ponúk pomoci;

b) posilniť kapacitu, úlohu a účinnosť národných kontaktných miest vrátane lepšej koordinácie, spolupráce a výmeny informácií medzi štátmi s výborom rezolúcie č. 1540 a medzi samotnými kontaktnými miestami s cieľom podporiť účinné vykonávanie rezolúcie;

c) podporovať vypracovanie, aktualizáciu a praktické vykonávanie dobrovoľných národných akčných plánov vykonávania na žiadosť štátov a uľahčiť následný prístup k prispôsobenej pomoci na riešenie zistených nedostatkov a potrieb;

d) podporovať subregionálnu, regionálnu a medzinárodnú spoluprácu a prispievať k väčším synergiám, súdržnosti a komplementárnosti pri vykonávaní rezolúcie č. 1540;

e) zvýšiť informovanosť príslušného publika vrátane vládnych orgánov, poslancov parlamentu, súkromného sektora, akademickej obce a občianskej spoločnosti o povinnostiach a význame úplného vykonávania rezolúcie č. 1540;

f) posilniť zmysluplné zapojenie príslušného publika vrátane žien do medzinárodného, regionálneho a vnútroštátneho úsilia o vykonávanie rezolúcie č. 1540;

g) podporiť praktické vykonávanie príslušných odporúčaní z komplexných preskúmaní z rokov 2009, 2016 a 2022, ako aj prípravy na komplexné preskúmanie v roku 2027 a vykonávanie jeho výsledkov.

4. **OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY**

**Celkový očakávaný výsledok:**

Posilnené vnútroštátne vykonávanie rezolúcie č. 1540 zo strany členských štátov.

**Konkrétne výsledky:**

a) zvýšenie informovanosti vnútroštátnych orgánov a občianskej spoločnosti o význame úplného a účinného vykonávania rezolúcie č. 1540;

b) zlepšené a posilnené vnútroštátne právne, regulačné a administratívne rámce týkajúce sa rezolúcie č. 1540;

c) posilnené inštitucionálne a technické kapacity kontaktných miest a iných príslušných vnútroštátnych zainteresovaných strán a posilnená koordinácia medzi agentúrami;

d) zvýšená kvalita, úplnosť, konzistentnosť a včasnosť národných správ, dobrovoľných akčných plánov a súvisiacich podaní výboru rezolúcie č. 1540 a

e) posilnená koordinácia, komplementárnosť a výmena informácií medzi medzinárodnými, regionálnymi a subregionálnymi partnermi.

5. **ČINNOSTI**

Na základe poznatkov získaných z prebiehajúceho grantového cyklu sa tento projekt zameriava skôr na cielené vnútroštátne a subregionálne činnosti, ako sú simulačné cvičenia, než na rozsiahle regionálne informačné podujatia. Tento prístup umožňuje praktickejšiu a cielenejšiu podporu v reakcii na konkrétne žiadosti členských štátov. Regionálne kontaktné miesta budú naďalej poskytovať odbornú prípravu s cieľom uľahčiť koordináciu a výmenu vedomostí.

I. **Posilnená schopnosť vládnych úradníkov plniť povinnosti vyplývajúce z rezolúcie č. 1540**

**Činnosť 1A: Tematické semináre a odborná príprava so zameraním na budovanie kapacít**

V reakcii na najviac päť žiadostí štátov o pomoc sa zorganizujú tematické semináre a odborná príprava zamerané na budovanie kapacít, pričom prioritou budú krajiny v Afrike, Ázii a Tichomorí, Latinskej Amerike a Karibiku. Tieto činnosti doplnia funkciu výboru rezolúcie č. 1540 priraďovať pomoc a podporia štáty pri prijímaní praktických a cielených krokov na posilnenie vnútroštátneho vykonávania rezolúcie č. 1540. Tieto semináre a odborná príprava zvýšia kapacitu vládnych úradníkov a posilnia koordináciu medzi agentúrami, čo prispeje k účinnejšiemu vykonávaniu na vnútroštátnej úrovni. Medzinárodné a regionálne organizácie, ako aj odborníci na danú problematiku môžu byť vyzvaní, aby poskytli odbornú prípravu, predstavili legislatívne nástroje a podelili sa o príslušné programy pomoci.

V závislosti od vnútroštátnych potrieb a súvislostí môžu byť semináre zamerané na:

— zvyšovanie informovanosti o rezolúcii č. 1540 a jej následných rezolúciách;

— preskúmanie vnútroštátnych právnych a regulačných rámcov a opatrení na presadzovanie práva s cieľom identifikovať nedostatky a prioritné opatrenia;

— identifikovanie zapojených vnútroštátnych subjektov a objasnenie úloh a povinností;

— poskytovanie prispôsobenej technickej pomoci na podporu udržateľného budovania vnútroštátnych kapacít a

— vo vhodných prípadoch riešenie vznikajúcich výziev a príležitostí vrátane tých, ktoré súvisia s technologickým vývojom, rizikami súvisiacimi s dvojakým použitím a nehmotnými transfermi technológií.

**Činnosť 1B: Odborná príprava pre regionálne kontaktných miest**

Kontaktné miesta pôsobia ako prepojenia medzi výborom a vnútroštátnymi orgánmi a plnia úlohu národných koordinátorov v otázkach týkajúcich sa riešenia krízových situácií. Cielenými programami odbornej prípravy pre kontaktných miest pre rezolúciu č. 1540 sa preto významne prispieva k lepšiemu pochopeniu rezolúcie č. 1540, v nej uložených povinností pre členské štáty, ako aj výziev spojených s vykonávaním a kapacít potrebných na ich riešenie. Vzhľadom na frekvenciu rotácií kontaktných miest, ako aj vyvíjajúce sa prevádzkové prostredie, pokiaľ ide o vykonávanie rezolúcie č. 1540, sa medzitým musí odborná príprava kontaktných miest vykonávať pravidelne a udržateľným spôsobom. Podpora sa poskytne štyrom regionálnym kurzom odbornej prípravy pre národné kontaktné miesta nominované štátmi. Odbornou prípravou sa posilnia vedomosti kontaktných miest o rezolúcii č. 1540 a následných rezolúciách, objasnia povinnosti štátov, ako aj dostupné možnosti pomoci a posilní sa výmena informácií, spolupráca medzi kontaktnými miestami navzájom a medzi výborom rezolúcie č. 1540 a kontaktnými miestami.

**Činnosť 1C: Simulačné cvičenia**

Uskutočnia sa dve teoretické alebo simulačné cvičenia (TTX) s cieľom poskytnúť zúčastneným štátom praktickú odbornú prípravu založenú na scenároch v súvislosti s vykonávaním rezolúcie č. 1540. Týmito cvičeniami sa podporí praktické uplatňovanie a validácia vnútroštátnych rámcov, koordinácia medzi agentúrami a rozhodovacie procesy.

Simulačné cvičenia sa môžu zamerať na scenáre zahŕňajúce riziká súvisiace so šírením v súvislosti s jadrovým, chemickým alebo biologickým materiálom a zamerať sa na činnosti a aktérov v oblasti nezákonného obstarávania, cezhraničné transfery alebo výzvy v oblasti kontroly vývozu v závislosti od vnútroštátnych a regionálnych priorít. Cvičeniami sa posilní operačná pripravenosť a poznatky získané z činností budovania kapacít a odbornej prípravy.

II. **Lepšia príležitosť pre členské štáty, ktoré potrebujú pomoc, aby mohli primerane riešiť svoje potreby**

**Činnosť 2: Podpora vypracovania národných akčných plánov a poskytovanie individuálnej podpory**

Dobrovoľné národné akčné plány sú dôležitým nástrojom na podporu vykonávania rezolúcie č. 1540. Štátom umožňujú vyhodnotiť nedostatky, stanoviť priority vykonávacích opatrení, zmapovať vnútroštátne zainteresované strany a posúdiť požadované zdroje a potreby pomoci. Prostredníctvom prispôsobeného a fázového prístupu sa na požiadanie podporia aspoň dva štáty pri vypracúvaní alebo aktualizácii dobrovoľných národných akčných plánov vrátane identifikácie a mapovania potrieb pomoci. Táto podpora bude zahŕňať priorizáciu vykonávacích opatrení, identifikáciu potrebných zdrojov a vypracovanie alebo doladenie žiadostí o pomoc. V relevantných prípadoch bude zahŕňať aj analýzu existujúcich vnútroštátnych právnych rámcov s cieľom identifikovať nedostatky, ktoré možno riešiť prostredníctvom nových alebo dodatočných právnych alebo iných predpisov na splnenie povinností v rámci rezolúcie č. 1540. Okrem toho sa po plánovanom vypracovaní a aktualizácii akýchkoľvek národných akčných plánov plánuje trvalá podpora s cieľom zabezpečiť, aby sa plány vykonávali konkrétnym a udržateľným spôsobom.

Touto činnosťou sa podporia štáty pri vypracúvaní dobrovoľných národných akčných plánov s jasnými cieľmi, harmonogramami a koordinovaným úsilím, čím sa uľahčia účinné partnerstvá medzi štátmi a poskytovateľmi pomoci v záujme komplexného vykonávania rezolúcie č. 1540.

III. **Zvýšená informovanosť vnútroštátnych orgánov, príslušného publika a občianskej spoločnosti o význame úplného vykonávania rezolúcie č. 1540**

**Činnosť 3: Tvorba a šírenie vedomostí:**

Vytvoria sa dva výstupy, prostredníctvom ktorých sa vytvárajú vedomosti, vrátane publikácií s cieľom preskúmať kľúčové otázky týkajúce sa vykonávania rezolúcie č. 1540. Cieľom týchto výstupov bude zhromaždiť skúsenosti a účinné postupy, poskytnúť prehľad o nastupujúcich trendoch a výzvach a podporiť informovanú stratégiu a tvorbu politiky. Touto činnosťou sa zlepšia vedomosti príslušných zainteresovaných strán o otázkach týkajúcich sa úplného a účinného vykonávania povinností podľa rezolúcie č. 1540 a prispeje sa k práci výboru rezolúcie č. 1540 v príslušných oblastiach. Témy produktov, ktorými sa vytvárajú vedomosti, budú vychádzať z pozorovania trendov, nedostatkov a potrieb vo vykonávaní vrátane tých, ktoré sa identifikovali v komplexnom preskúmaní z roku 2022, a tých, ktoré sa určia v komplexnom preskúmaní z roku 2027.

6. **KOORDINAČNÝ MECHANIZMUS A ÚLOHY**

Úrad UNODA bude slúžiť ako vykonávajúci subjekt a bude spolupracovať s výborom rezolúcie č. 1540 a jeho skupinou expertov na organizovaní činností programu. Úrad UNODA bude ako vykonávajúci subjekt udržiavať úzku komunikáciu s darcom, zvolávať koordinačné stretnutia, pripravovať pravidelné opisné a finančné správy a poskytovať politickú a organizačnú podporu partnerským subjektom. Všetky finančné prostriedky na projekt sa budú vyplácať a spravovať v súlade s pravidlami a predpismi Organizácie Spojených národov.

Rezolúciou č. 1977 (2011) Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov naliehavo vyzvala výbor rezolúcie č. 1540, aby pokračoval v aktívnej spolupráci so štátmi a príslušnými medzinárodnými, regionálnymi a subregionálnymi organizáciami s cieľom podporovať výmenu skúseností, získaných poznatkov a účinných postupov v oblasti, na ktorú sa vzťahuje rezolúcia č. 1540. V tejto súvislosti regionálni koordinátori úradu UNODA, pokiaľ ide o rezolúciu č. 1540, v Addis Abebe a Bangkoku naďalej dôrazne podporovali vykonávanie rezolúcie č. 1540 v afrických a ázijsko-tichomorských regiónoch s cieľom zabrániť rizikám šírenia ZHN.

Úrad UNODA, a to aj prostredníctvom svojich regionálnych centier, udržiava silné partnerstvá s medzinárodnými a regionálnymi organizáciami s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty v núdzi dostali pri vykonávaní tejto rezolúcie primeranú podporu. Úrad UNODA bude naďalej spolupracovať s OBSE, ktorá dostane cielené finančné prostriedky na vykonávanie konkrétnych činností v rámci svojich účastníckych štátov v súlade so svojím mandátom, geografickým pokrytím a technickými odbornými znalosťami. Táto spolupráca bude vychádzať zo silnej regionálnej prítomnosti OBSE a nadviazaného partnerstva s vnútroštátnymi orgánmi, zatiaľ čo za celkovú koordináciu projektov, dohľad a podávanie správ bude naďalej zodpovedný úrad UNODA.

Úrad UNODA prostredníctvom pravidelnej koordinácie a výmeny informácií zabezpečí súdržnosť a komplementárnosť medzi činnosťami, ktoré vykonáva priamo úrad UNODA, a činnosťami, ktoré vykonáva OBSE. Úrad UNODA skonsoliduje príspevky OBSE v rámci celkového podávania správ o programe vrátane výročných finančných a opisných správ predložených darcovi. Tieto formálne správy sa podľa potreby doplnia neformálnymi aktualizáciami medzi oboma subjektmi prostredníctvom e-mailovej korešpondencie, konferenčných hovorov a koordinačných stretnutí *ad hoc*. Tento posilnený regionálny prístup k vykonávaniu umožňuje úradu UNODA zabezpečiť kolektívne úsilie a maximalizovať príležitosti na synergiu.

Úrad UNODA bude takisto nadväzovať kontakty a koordinovať svoju činnosť s vykonávajúcimi subjektmi iných relevantných programov a projektov financovaných Európskou úniou, najmä iniciatívy týkajúcej sa CBRN centier excelentnosti EÚ a programom P2P na kontrolu vývozu, ako aj projektov vykonávaných v rámci týchto rozhodnutí Rady:

— rozhodnutie Rady (SZBP) 2025/494 z 11. marca 2025 na podporu Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach, jeho programu na obdobie medzi zasadnutiami a príprav na jeho desiatu konferenciu zmluvných štátov o preskúmaní;

— rozhodnutie Rady (SZBP) 2023/2705 z 30. novembra 2023, ktorým sa mení rozhodnutie (SZBP) 2019/1296 na podporu posilnenia biologickej ochrany a bezpečnosti na Ukrajine v súlade s vykonávaním rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov;

— rozhodnutie Rady (SZBP) 2024/645 z 19. februára 2024 na podporu posilnenia biologickej ochrany a bezpečnosti v Latinskej Amerike v súlade s vykonávaním rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov.

7. **PERSONÁLNE OBSADENIE**

Vykonávanie tohto navrhovaného rozhodnutia Rady si bude vyžadovať vyslanie špecializovaného personálu priamo na príslušné miesta, aby sa zabezpečilo účinné, včasné a koordinované vykonávanie všetkých činností. Plánuje sa preto obsadenie týchto pozícií:

— **Jeden úradník pre politické záležitosti pôsobiaci v ústredí OSN:**

Pri vykonávaní programu bude zohrávať vedúcu úlohu podporná jednotka rezolúcie č. 1540 v rámci oddelenia úradu UNODA pre zbrane hromadného ničenia. Úradník pre politické záležitosti v rámci uvedenej jednotky bude podporovať celkové riadenie programu a dohľad nad ním vrátane vykonávania príslušných činností, koordinácie s OBSE pri vykonávaní konkrétnych činností, monitorovania a hodnotenia projektov, prípravy správ pre darcu a pravidelnej komunikácie s darcom.

— **Jeden regionálny koordinátor pôsobiaci v Addis Abebe v Etiópii:**

Regionálny koordinátor bude zodpovedný za ďalšie vytváranie politickej vôle, zvyšovanie informovanosti a budovanie kapacít medzi africkými štátmi s cieľom zlepšiť vykonávanie rezolúcie č. 1540, a to aj prostredníctvom identifikácie a riešenia zostávajúcich nedostatkov vo vykonávaní na vnútroštátnej úrovni. Koordinátor bude naďalej zabezpečovať vyhradenú kapacitu na osvetu a angažovanosť v súvislosti s rezolúciou č. 1540 v Afrike a poskytovať primárnu podporu pri vykonávaní vnútroštátnych a regionálnych činností zameraných na posilnenie vykonávania rezolúcie č. 1540 v regióne.

8. **TRVANIE**

Celkový odhadovaný čas realizácie projektov je 36 mesiacov.

9. **ZVIDITEĽNENIE EÚ**

Úrad UNODA prijme všetky vhodné opatrenia na zverejnenie finančnej podpory EÚ na činnosti vykonávané podľa tohto navrhovaného rozhodnutia Rady, čím sa zabezpečí úplná viditeľnosť príspevku EÚ a informovanosť o ňom. Tieto opatrenia sa vykonávajú v súlade s manuálom pre komunikáciu a zviditeľnenie vonkajších činností EÚ, ktorý uverejnila Európska komisia. Na tento účel úrad UNODA zdôrazní úlohu EÚ prostredníctvom vhodného označovania a osvety, čím sa zabezpečí transparentnosť opatrení a zvýši informovanosť o cieľoch tohto rozhodnutia, ako aj o podpore EÚ a dosiahnutých výsledkoch. Vo všetkých materiáloch vytvorených v súvislosti s činnosťami vykonávanými podľa tohto rozhodnutia sa viditeľne zobrazí vlajka EÚ v súlade s usmerneniami EÚ pre vhodné používanie a presnú reprodukciu vlajky.

10. **PRÍJEMCOVIA**

Príjemcami programu budú členské štáty Organizácie Spojených národov.

Úrad UNODA sa bude usilovať nabádať prijímajúce štáty, aby zmysluplne zapájali ženy do všetkých fáz projektu.